

στιανισμός, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς καλὸν πολιτικὸν ὄργανον. Ἐπὶ ἐκάστου ἐρωτήματος ἀπήντησα, καί. Ὁ σκεπτόμενος, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ βεβαιωτέραν βᾶσιν διὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ· ὁ ἔμπορος δὲν δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ ἔργον πλειότερον ἀνταμείβον καὶ ὁ πολιτικός, δὲν δύναται νὰ εὕρῃ ἰσχυρωτέρην καὶ ὑψηλοτέραν πολιτικὴν δύναμιν ἢ τὸν χριστιανικὸν νόμον καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην.

I. Ἐν Ἰνδίαις.

Ἐνταῦθα δὲ δέον νὰ εἰπῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσδωκᾷτε ἵνα πᾶν ἔθνος θεωρῇ τὸ μέγα χριστιανικὸν κίνημα ὑπὸ τὸ αὐτὸ φῶς ὡς καὶ ὑμεῖς τὸ βλέπετε. Πᾶσι ἔσται ἀναγεννώσα δύναμις· ἕκαστον δὲ ἔθνος δέον νὰ θεωρήσῃ αὐτὸν ἐκ τῶν μᾶλλον καταπειγούσων ἀναγκῶν αὐτοῦ. Ἡ μᾶλλον καταφανὴς καὶ ἀνησυχοῦσα ἀνάγκη τοῦ Ἰνδοῦ εἶναι διανοητικὴ ἀνάγκη. Τὸν ἐταράξατε· ἐταράξατε τὴν βᾶσιν τῆς κοινωνίας τῶν Ἰνδῶν, εἴτε δὲ πρὸς ἀγαθὸν εἴτε πρὸς κακὸν χρήζει αὕτη ἀνοικοδομήσεως. Κατεστήσατε τὰ εἰδωλασκεπτομένου καὶ θρησκαυτικοῦ ἔθνος, γελοῖα καὶ ἐκτομμύρια νέων νῦν διδάσκονται νὰ γελοῖα κατὰ μυστηρίων τὰ ὁποῖα πρὸ μικροῦ μόνον ἐψυθυρίζοντο ἐν ἀγίοις τόποις. Μόλις ὑπάρχει μία πόλις ἢ χωρίον ἐπὶ τῆς ἀπεράντου ἐκείνης ἡπείρου ἐνθα αἱ νέαι ἰδέαι ἡμῶν νὰ μὴ ἀνκτρέπωσι πᾶν τὸ προστυχόν· οἰκογένεια ἀπολύοντες τοὺς νέους αὐτῶν ἔτι δὲ καὶ τὰς νεανίδας αὐτῶν· τὰ κεφάλαια νέαν εὐρίσκοντα ἐκασχόλησιν, ὁ λαὸς ἐγκαταλείπων ἀρχαίας οἰκίας καὶ διανύων τὰς πορείας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σιδηροδρόμου· σχολεῖα τοῦ νέου κινήματος βρίθοντα μαθητῶν· νοκοὶ ἐγκαταλειμμένοι εἰς τοὺς τελευταίους καὶ πιστοτάτους, εἰδωλολάτρης, τοὺς ἀσπάλακας καὶ τὰς νυκτερίδας. Οἱ Ἰνδοὶ οὐδέποτε ἐζήτησαν παρ' ὡμῶν τὴν ἐκπαιδεύσασιν ταύτην, οὐδέποτε τὴν ἐπεθύμησαν.

Ἡ *Αποθήκη τῆς Βεγγάλης* γράφουσα περὶ Ἰνδοῦ νέου ἐν τῷ σχολείῳ, λέγει: «ἑωσοῦ ὑποβλήθῃ εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τοῦ ἐν Καλκούττα Πανεπιστημίου, διακινῶν Ἰνδὸς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὁρθόδοξος. Ὅπόταν ὑπερβῇ τὸν Ῥουβίκωνα, ὁ Ἰνδισμός ἀποβάλλει τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἰσχύν. Οὗτος νῦν συζητεῖ περὶ θείσμου. Ἀπόλλυσι πᾶσαν πίστιν εἰς τὴν θρησκείαν τῶν προγόνων του ὀλίγοι γίνονται Βράχμναι· ἔτι ὀλιγώτεροι γίνονται χριστιανοὶ ἄλλ' οἱ πλείστοι ἐξοκεῖλουσιν εἰς τὸν σκεπτικισμόν.»

Ἀκούσατε τῶν παραχωρήσεων τοῦ ὁρθοδόξου τοῦτοῦ Ἰνδοῦ: «Ὁ ὡδαίς παρελθὼν τὴν ἡλικίαν τῶν πεντήκοντα ἐτῶν, ἢ προσεγγίζων αὐτῇ, δύναται ν' ἀγνοῇ τὴν μεγάλην ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς λατρείας τῆς ἐνστώτης καὶ προτέρης ἐποχῆς. Νέοι δὲν ἔχουσιν ἢ νὰ ἐρωτήσωσι τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν ὡς περὶ πεισθῶσιν περὶ τούτου. Πρότερον ἢ λατρεία ἦν πράγματι πράξις τοῦ νοός· νῦν εἶναι ἀντικείμενον ἐξωτερικῆς ἐπιδείξεως καὶ τέρψεως, ἐφ' ᾧ δέον νὰ λυπηταί τις.»

Ὁ δὲ κύριος Ἰωάννης Wallon εἶπεν: «Αἱ Ἰνδίαι τῆς σήμερον δὲν εἶναι αἱ Ἰνδίαι περὶ ὧν ἀναγινώσκετε ἐν τοῖς βιβλίοις. Εἶναι λίαν διάφοροι. Χάριτι θεῷ, ἡ ἀρχαία τάξις μεταβάλλεται καὶ ἡ νέα τάξις εἶναι κρείσσων. Πολλοὶ σκληρότητες κατηργήθησαν, πολλὰ ἄδικα ἐπανορθώθησαν, πολλὰ βδελυγμῖαι ἀπεσκορακίσθησαν, πολλὰ κηλίδες ἀπεπλύθησαν. Εὐρίσκετε ἐκεῖ περίεργον καὶ σοβαρὸν λαὸν δεχόμενον τὸν χριστιανικὸν πολιτισμόν, λαὸν ἐὼντα χαίρειν τοῖς θεοῖς οὐ οἱ πατέρες αὐτοῦ ἐλάτρευσαν. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ δὲν εἶναι δεδεμένος.

Εὐεργετήματα τῆς Ἀγγλικῆς Διοικήσεως.

Ἐν ταῖς ἀρχαίαις ἡμέραις τῆς ἐθνικῆς διοικήσεως, ὑπῆρχε ἐν σύστημα διὰ τὸν πλοῦσιον καὶ ἕτερον διὰ τὸν πένητα· ἐν διὰ τὸν Βραχμῖν καὶ ἕτερον διὰ τὸν Σονδράχ. Ὁ βρεττανικὸς νόμος δὲν ἐβασίσθη ἐπὶ διακρίσεως μεταξὺ ἀνθρώπων μιᾶς κλάσεως καὶ ἑτέρας. Ἐν παρελθούσαις ἡμέραις ἐγκλημα διαπραχθὲν ὑπὸ Βραχμίνου οὐδόλως ἦν ἐγκλημα. Ἐὰν Βραχμίνος τις ἐκλεπτε Σονδράχ, τὸ ἐγκλημα ἐτιμωρεῖτο διὰ μικροῦ προστίμου· ἄλλ' ἐὰν Σονδράχ ἐκλεπτε Βραχμῖνον, ἔδει ἐκείνος νὰ θανατωθῇ. Τί ἐπράξεν ὁ βρεττανικὸς λέων; Παρεδέξατο τὸν νόμον; Ἀπάνειμεν αὐτὸν οὕτω πῶς ἐν τοῖς δικαστηρίοις; Οὐχί· τὸν εἶδε, καὶ δὲν ἤρεσεν αὐτῷ· εἶτα ἐτίναξε τὴν χαιτὴν του, καὶ ἔληξε τὰς πλευράς αὐτοῦ ἐν ὀργῇ, καὶ ἐσχίσε τὸν Ἰνδικὸν κώδικα καὶ τὸν κατεπάτησε.

Εἶπε λοιπόν: «Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἄνθρωπος ἐν πάσῃ περιπτώσει», ἔστω καὶ ἐν ἡ Παρίαις. Ἐκ τῆς ἡμέρας δ' ἐκείνης ἄνδρες πάσης φράτρας καὶ οἱ εἰς οὐδεμίαν ἀνήκοντες φράτραν καθερνῶνται ὑπὸ ἐνὸς νόμου. Εἶτα δὲ καὶ ἕτερον συνέβαιεν. Ὁ χριστιανὸς νεοφώτιστος εἶχε νὰ πληρώσῃ φοβερὸν πρόστιμον διὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ. Οὐ μόνον ἀπώλυε τὰ φρατρικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, ἀλλ' οὐτε τὴν οἰκογενειακὴν αὐτοῦ κληρονομίαν ἠδύνατο νὰ λάβῃ. Συλλογισθῆτε πῶς τοιοῦτος νόμος θὰ ἐνῆργει ὡς φραγμὸς κατὰ τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἀλλ' ὁ νόμος τοῦ τόπου ἐψηφίσθη. Διεκήρυττεν ὅτι οὐδεμία μεταβολὴ πίστεως ἢ ἀπώλεια φυλῆς θὰ παρέβλαπτε τὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας. Αὕτη ἦν σημαντικὴ μεταβολή· νῦν δὲ νεανίας καλῆς οἰκογενείας καὶ ἀγαθῶν ἐλπίδων δύναται νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν θρησκείαν τοῦ Ἰησοῦ χωρὶς ἐξ ἀνάγκης νὰ καταστῇ ἐπαίτης.

Ἐτέρα βδελυγμία ἀποσκορακισθεῖσα εἶναι ὅτι ἡ Ἰνδὴ χήρα δὲν ἠδύνατο νὰ νυμφευθῇ πάλιν. Ὅταν εἰπῶ ὅτι χήρα ἠδύνατο νὰ ἦ καὶ κόρη, οὐδέποτε νυμφευθεῖσα ἀλλ' ἀπλῶς μνηστευθεῖσα πρὸς νέον τινα, ὅστις συνέβη νὰ ἀποθάνῃ, θὰ ἰδῆτε ὁποῖον σκληρὸν ἔθιμον ἦτο τοῦτο. Καὶ αὐστηρῶς ἐτηρεῖτο ἑωσοῦ ἡ φωνὴ τῆς βρεττανικῆς δικαιοσύνης ἀπήλλαξε τὰς δυστυχεῖς γυναῖκας τῶν δεσμῶν ἀπανθρώπου ἐθίμου. Ἰνδὴ χήρα δύναται νῦν πάλιν νὰ νυμφευθῇ καὶ ὁ γάμος εἶναι ἐντιμὸς καὶ ἰσχυρός. Ἀλλὰ καὶ τοι ὁ